



MAAK
NEDERLAND
BETAALBAAR
GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2026

colofon

Tribune is een uitgave van de Socialistische Partij (SP) en verschijnt 4 maal per jaar.

Redactie
Lieke van Rossum, Peter Sas, Lourens van Hoor

Vormgeving
Vierra Lanza, Maurits Gemmink

Aan dit nummer werkten mee
Ronald van Raak, Karen Veldkamp, Peter Verschuren, Joshua Versijde

Foto omslag
Joshua Versijde

Ga voor contact met de SP en de Tribune naar: www.sp.nl/contact
Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-Geen-AfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

Onze lijsttrekkers

Alle lokale lijsttrekkers op de omslag. Vier van hen stellen zich voor op pagina 12 en 13



COVER



Bastiaan van Apeldoorn
Trump toont tekenen van zwakte



Nieuwe-ledenavond
Drang naar een socialistische beweging

Jimmy Dijk

Jetten 1 is een kabinet voor welgesteld Nederland



6

- 4** De actie
Campagneaftrap Oss
- 10** Column
Lieke van Rossum
- 11** Speerpunten voor de verkiezingen
- 16** Verkiezingsposter
hang het achter je raam
- 24** Jimmy in gesprek met kiezers
- 28** SP Jongeren
- 30** Van toen tot nu
2003-2004



18

Kom in verzet voor de zorg
Desatreuze plannen van Jetten



Linksvoor
Hans de Waard

29



SP OSS NAAR GROTE HOOGTE

SP Oss trapt de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen af met een protestmars door de gemeente Oss onder de leuze: Stop de leegstand en bouw betaalbaar! De mars eindigde bij het terrein van Lucaya, de sauna die al gesloten is sinds 2014. SP-Kamerlid Sandra Beckerman en Osse lijsttrekker Leroy Vossenbergh stegen daar tot grote hoogte om een spandoek: ‘Waarom wonen hier geen mensen?’ te onthullen. Een voorbode voor de verkiezingsuitslag 18 maart?

foto Ons Oss



foto Joshua Versijde



foto Anouk Pross



foto Sander van Doorspronk



foto Joshua Versijde

DE TERUGKEER VAN HET NEOLIBERALISME

Politiek gaat niet om de toon, de stijl of de verpakking van beleid. Het gaat niet om de premier die met een appeltje op de fiets stapt of de lijsttrekker die met een glimlach grote doorbraken en tien nieuwe steden belooft. Politiek gaat over de dagelijkse realiteit van mensen. Over bestaanszekerheid of permanente stress. Over bescherming of blootstelling. Over wie profiteert, wie betaalt en wiens belangen er worden gediend.

Wie door de plannen van het kabinet van D66, CDA en VVD heen kijkt, ziet een duidelijke lijn. Dit is een kabinet voor welgesteld Nederland. Niet alleen omdat er hard wordt bezuinigd op de zorg en sociale zekerheid, maar vooral door de visie die achter deze keuzes schuilgaat. Een visie waarin ongelijkheid wordt genormaliseerd, risico's worden geprivatiseerd en solidariteit wordt teruggebracht tot een morele oproep zonder dat dit georganiseerd wordt.

Dat vraagt om meer dan onvrede over afzonderlijke maatregelen. Het vraagt om onderbouwde oppositie tegen de onderliggende ideologie. De ideologie van het neoliberalisme.

HET NEOLIBERALISME IS TERUG VAN NOOIT WEGGEWEEST

Het neoliberalisme presenteert zich als pragmatisch, gematigd en redelijk. De harde taal van vroeger heeft plaatsgemaakt voor woorden als “houdbaarheid”, “keuzes”, “prikkel” en “eigen verantwoordelijkheid”. Onder deze verpakking schuilt hetzelfde oude denken. Centraal staat een eenzijdig mensbeeld. De mens als individu dat rationeel zijn eigen belang maximaliseert. Succes wordt gezien als het resultaat van talent en inzet. Tegenslag als persoonlijk falen. Pech wordt daarmee eigen schuld.

Dit mensbeeld is niet alleen onjuist, het is politiek gevaarlijk. Het negeert dat mensen leven binnen sociale structuren, met klassenverschillen, ongelijke startposities, verschillende gezondheid, opleidingskansen en levensverwachting. Daarmee legitimeert het ook ongelijkheid. Want als succes je eigen verdienste is, dan is armoede ook je eigen schuld.

Het neoliberalisme verschuift de verantwoordelijkheid van de samenleving naar het individu. Solidariteit wordt iets wat je vooral moet voelen, niet iets wat collectief wordt georganiseerd en gefinancierd. Zo wordt de verzorgingsstaat verder afgebroken en vervangen door een minimale waarborgstaat. Nét genoeg om totale ontwrichting te voorkomen, maar te weinig om echte zekerheid te bieden.

SOCIALE ZAKEN EN ZORG WORDEN GEPRIVATISEERD

Nergens wordt deze visie zo concreet als in de zorg en de sociale zekerheid. Dit kabinet kiest voor miljardenbezuinigingen op de zorg en voor verdere versobering van de WW, WIA en een verhoging van de AOW-leeftijd. Niet omdat het onvermijdelijk is, maar omdat het past binnen een ideologisch kader waarin risico's steeds meer bij individuen worden neergelegd. Hiermee worden de belangen van kapitaalbezitters en -verschaffers gediend. Zij onttrekken hun verantwoordelijkheid voor de samenleving en het geheel. Wat ten koste gaat van de werkende klasse: iedereen die voor inkomen afhankelijk is van werk, een uitkering of AOW en pensioen.

De zorgbezuinigingen raken ouderen, jongeren en zorgverleners tegelijk. Ouderen krijgen te maken met minder personeel, minder tijd en hogere eigen bijdragen. Voor hen betekent dit meer onzekerheid, een groeiende afhankelijkheid van mantelzorg en in sommige gevallen onveilige situaties. Jongeren die mentale zorg nodig hebben, komen op steeds langere wachtlijsten of krijgen helemaal geen passende hulp. Problemen worden vooruitgeschoven totdat ze escaleren. Wat nu als “kostenbeheersing” wordt gepresenteerd, keert later terug als menselijk leed en hogere maatschappelijke

lijke kosten. Zorgverleners ervaren dagelijks de gevolgen. Zij worden behandeld als kostenposten die efficiënter moeten werken. De werkdruk neemt toe, de ruimte voor professioneel handelen neemt af en steeds meer mensen verlaten de sector. Dat is het directe gevolg van beleid dat zorg onderwerpt aan marktlogica en bezuinigingen.

Tegelijkertijd wordt de sociale zekerheid verder uitgekleed. De WW biedt korter en minder bescherming. De WIA wordt strenger en ontoegankelijker, waardoor mensen die niet volledig kunnen werken tussen wal en schip vallen. De AOW-leeftijd blijft stijgen, los van de realiteit van mensen met zware beroepen.

Deze maatregelen treffen mensen niet in gelijke mate. Een hogere AOW-leeftijd raakt een schoonmaker, zorgverlener, vrachtwagenchauffeur of bouwvakker harder dan een consultant of bankier. Mensen met zware beroepen hebben vaker gezondheidsproblemen, een lagere levensverwachting en minder mogelijkheden om langer door te werken. Ook jongeren moeten uiteindelijk veel langer doorwerken. Zij leveren jaren in van hun oude dag. Hetzelfde geldt voor de zorg. Hogere eigen bijdragen en versobering van toegang raken vooral mensen met lage en middeninkomens. Wie geld heeft, kan zorg bijkopen of privaat organiseren. Wie dat niet kan, gaat zorg mijden. Zo verdiept beleid dat zegt “iedereen gelijk te behandelen” in de praktijk juist de ongelijkheid.

WONINGEN VOOR DE WINST

Onze volkshuisvesting blijft een markt. Ook hier laat het neoliberalisme zijn sporen na. Wonen is steeds verder verschoven van een basisrecht naar een beleggingsobject. Huurders krijgen te maken met stijgende huren en onzekerheid, terwijl vastgoedbezitters en huiseigenaren van de grootste en duurste woningen structureel worden bevoordeeld. Zo betalen huurders de rekening van de wooncrisis.



DE AFBRAAK VAN JETTEN

WONEN

- HOGERE HUREN
- VERKOOP SOCIALE HUURWONINGEN
- VILLASUBSIDIE BLIJF IN STAND
- BELASTINGKORTING VASTGOEDBELEGERS

Miljarden aan belastingvoordelen, zoals de hypotheekrenteaftrek, komen vooral terecht bij de hoogste inkomens. Van de 11 miljard euro aan hypotheekrenteaftrek, komt de helft terecht bij de 20 procent rijkste Nederlanders. Tegelijkertijd worden sociale huurwoningen verkocht, huren verhoogd en volkshuisvesting verder uitgehold. Dat is geen natuurverschijnsel, maar het resultaat van bewuste politieke keuzes.

De uitverkoop van de volkshuisvesting ondermijnt sociale samenhang. Wijken worden investeringsobjecten en bewoners een sluitpost. Voor jongeren betekent dit een onbereikbaar toekomstperspectief en voor huurders en woningzoekenden grote bestaansonzekerheid.

GEEN ECONOMIE ZONDER DEMOCRATIE

In de economie botst de visie van het neoliberalisme met democratische principes. Waar in de democratie de stelregel van: één mens, één stem

DE AFBRAAK VAN JETTEN

ZORG

- EIGEN RISICO NAAR 460 EURO
- MINDER ZORG VOOR OUDEREN EN GEHANDICAPTEN
- EIGEN BIJDRAGEN WJKVERPLEGING EN JEUGDZORG
- RECHT OP HUISHOUDELIJKE ZORG STOPT

geldt, is de stelregel van de markt: één euro, één stem. Zo verschuift alle macht richting kapitaalbezitters.

Het mag geen verrassing zijn dat de plannen van het kabinet Jetten één op één zijn overgenomen van het rapport van oud-ASML-CEO Peter Wennink. Voor dit rapport is wel gesproken met de ‘captains of industry’ en niet met de vakbonden of werknemers. De aanbevelingen van het rapport zijn dan ook voorspelbaar. Het bedrijfsleven wil miljarden aan publieke investeringen in de private sector en de sociale zekerheid en werknemersrechten moeten beperkt worden om internationaal concurrerend te blijven. Zo worden risico's gesocialiseerd en de opbrengsten geprivatiseerd. Tegelijkertijd wordt de politiek gegijzeld door internationale concurrentiedruk en de dreiging van kapitaalvlucht. Het leidt tot een race to the bottom die ten koste gaat van onze verzorgingsstaat en werknemersrechten.

De SP heeft altijd gepleit voor een actieve industriepolitiek voor cruciale sectoren. Maar dan moeten publieke middelen wel publieke belangen dienen. Dus geen publieke middelen om private winsten veilig te stellen. En voor iedere geïnvesteerde euro moet zeggenschap terugkomen.

EEN SAMENLEVING ONDER DRUK

De gevolgen van meer liberaal beleid zijn voorspelbaar. Een toenemende ongelijkheid, tweedeling en polarisatie zetten onze samenleving onder druk. Want niet iedereen draagt dezelfde lasten. Huurders en woning-

zoekenden meer dan vastgoedbeleggers. Mensen met een lagere levensverwachting meer dan mensen met een hoge levensverwachting. Zieken meer dan gezonden. Mensen met tegenslag of pech meer dan anderen. Maar de afbraak van solidariteit raakt onze samenleving wél als geheel.

De opeenstapeling van afbraak zaait onzekerheid en wanhoop. En wanhoop is een voedingsbodem voor woede en verdeeldheid. Wie bestaanszekerheid afbreekt, ondergraaft het vertrouwen in politiek en samenleving. Wie solidariteit uitholt, oogst polarisatie. Wie wind zaait, zal storm oogsten.

ALTERNATIEVEN EN TEGENMACHT

Samenwerken met dit kabinet aan afbraak in de hoop op kleine concessies is geen constructiviteit maar medeverantwoordelijkheid. Afbraak is niet constructief. Echte constructiviteit betekent kiezen voor een andere richting. Voor sociale zekerheid als recht. Voor zorg en wonen zonder markt. Voor een economie met democratie. Voor georganiseerde solidariteit als basis voor menselijke waardigheid en gelijkwaardigheid.

Dit kabinet van D66, CDA en VVD is een minderheidskabinet. Dat is geen detail. Dat betekent dat wij met meer zijn. Het betekent dat tegenmacht voor alternatieven mogelijk is. Mits zij wordt georganiseerd.

Die tegenmacht ligt niet alleen in het parlement, maar juist daarbuiten. Bij vakbonden die opkomen voor fatsoenlijke lonen, veilige arbeidsomstandigheden en een eerlijke oude dag. Bij zorgverleners die een grens trekken en aangeven dat het zo niet verder kan. Bij huurders en jongeren die zich organiseren tegen onbetaalbare huren en woningen. Bij mensen die zeggen: “Genoeg is genoeg”.

Op lokaal niveau is die tegenmacht juist nu cruciaal. In onze buurten en dorpen zien wij dagelijks de gevolgen van landelijk beleid. Mensen die zorg mijden, jongeren zonder perspectief, woningnood die wijken ontwricht.



DE AFBRAAK VAN JETTEN

SOCIALE ZEKERHEID

- VERSNELDE VERHOOGING AOW-LEEFTIJD
- HALVERING WW-DUUR VAN 2 NAAR 1 JAAR
- FORSE KORTING ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSSUITKERING
- COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST INDIVIDUALISEREN

De SP kan lokaal een breekijzer zijn door zich uit te spreken, te organiseren en alternatieven zichtbaar te maken. Door bij de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart de SP zo groot en sterk mogelijk te maken, kunnen wij met onze alternatieven onze gemeenten menselijker en socialer maken. Heel Nederland kan menselijker en socialer. Dat vraagt om alternatieven en een stevige tegenmacht. Om een SP die nu samen met mensen, vakbonden en maatschappelijke organisaties opstaat voor een alternatief. Aan de slag!





PAK DE TROTS TERUG

Ze kreeg haar huis niet warm gestookt. Het water dat door de radiator liep werd gewoonweg niet heet in het hele blok met huurwoningen. Pijn in de gewrichten; ze was al wat ouder. Met bezoek sprak ze liever ergens anders af. Elke brief, elke reactie van de verhuurder en de gemeente hield ze bij. Oplossen kwamen ze het niet.

Ze werkten in het gemeentelijk zwembad. Met veel plezier. Als zweminstructeur, teamleider of op de administratie. Het zwembad werd verkocht, en ook hun arbeidsvoorwaarden dreigden in de uitverkoop te gaan. Teruggang in salaris. Minder zekerheid.

Rekeningen van duizenden euro's kregen ze. In de flats met sociale huurwoningen moesten mensen enorme bedragen oplevelen voor extra stookkosten. Niemand kon het betalen, maar ondertussen draaide het dure en veel te oude systeem gewoon door. Ze zagen burens met een baby in de ochtendzon opwarmen op de galerij, omdat die de verwarming niet aan durfden te zetten.

Ze studeerde inmiddels, maar kon zich nog goed herinneren hoe ze als kind dagelijks in het speeltuintje op de hoek op de schommel zat. Sinds die tijd was er nauwelijks onderhoud gepleegd. Het nieuwe afvalsysteem zou er geplaatst worden en de speeltuin moest ervoor wijken. Ze vond het zo erg, voor haar eigen herinnering én voor de kinderen van nu.

Het lukte tóch. In al deze gevallen. Woningen werden onderhouden, arbeidsvoorwaarden verbeterd, nieuwe radiatorknoppen en cv's geplaatst en er kwam een gloednieuwe speeltuin – in samenspraak met omwonenden. Het zijn de succesverhalen die laten zien wat vereniging voor ons kan doen. Samenwerken voor je collectieve belang. De trots die je werd afgenomen terugpakken. Het is de missie van de SP om lokaal de tegenmacht te organiseren, net zoals we in deze voorbeelden uit mijn eigen stad deden.

Want denk maar niet dat de problemen in deze buurten vanzelf op de radar van de gemeente kwamen. En als dat wel gebeurde, werden ze door veel lokale politici afgedaan als een ‘casus’ – ‘we vinden het heel erg dat mevrouw het zo ervaart’. Of, als de ernst en de omvang van de situatie dan toch duidelijk werd, als natuurverschijnsel – ‘daar gaan wij niet over’.

Maar wij laten ons niet wegzetten als tweederangsburgers in een welvarend land. Wij zijn met meer. Om verandering teweeg te brengen is samen optrekken van levensbelang. Want wij zijn geen geïsoleerde casus. Er zit een fout in het systeem. En de gemeente gaat wél over het welzijn van haar mensen. Dat we samenwerkten als één, maakte dat het lukte.

Op 18 maart zijn er verkiezingen voor de gemeenteraad. Die doen er toe. Op deze plekken waar vereniging zo nodig is, ging vorige keer ruim minder dan de helft van de mensen stemmen. Begrijpelijk, want als de representatie al niet op orde is, versterkt dat terecht het gebrek aan vertrouwen. Met andere woorden: als je niet gaat stemmen, vergeten ze je buurt.

Lokale politiek is geen esthetische kwestie. Het bepaalt voor een groot deel onze kansen in het leven. Daarom is het zo goed dat er een peloton lokale helden staat te trappelen om hun gemeente wakker te schudden. Het zijn de lijsttrekkers van de SP die het klappen van de zweep kennen; als verpleegkundige, als buschauffeur, als docent, als beveiligder, en die zich belangeloos inzetten voor al die mensen die zich terecht verenigen.

HUREN OMLAAG, GEEN KIND IN ARMOEDE, RED DE ZORG. MAAK NEDERLAND BETAALBAAR.



LUSTTREKKERS STELLEN ZICH VOOR



foto SP Breda

Inge Verdaasdonk • Breda

Ik kom dagelijks op voor de belangen van ouders van kinderen in het onderwijs. Juist de ouders van kinderen die extra ondersteuning nodig hebben lopen vaak tegen regels, onbegrip en muren aan, waardoor kinderen niet de kansen krijgen die ze verdienen.

Ik kan niet tegen onrecht. Mensenrechten tellen voor iedereen maar dat zie ik te vaak niet terug. Ik zie ongelijkheid in kansen, in je vrij en veilig voelen en in de zeggenschap over je leven in Nederland en dat is niet eerlijk.

Breda is de parel van het zuiden, een mooie stad om trots op te zijn. Als Bredase SP zetten we de menselijke maat voorop, we stoppen met de boetemobiel (scanauto) die je keihard straft als je een foutje maakt. We zetten in op betaalbare woningen bouwen voor Bredanaars en we verlagen de rekening voor gemeentelijke belastingen.

Laila Kuiper • Venlo

Als volksvertegenwoordiger, maar vooral in mijn werk bij De Luisterlijn spreek ik dagelijks met mensen die vertellen hoe het werkelijk met hen gaat.

Toen de SP in 2021 een huurbefrozing af wist te dwingen ben ik lid geworden. Dat liet zien dat de partij concreet resultaat boekt en opkomt voor mensen, daarom ben ik een jaar later actief geworden.

We gaan voor een socialer Venlo, voor en door Venlonaren. Met meer betaalbare woningen in heel de stad en door niet alleen te bouwen in het hogere segment. We pakken armoede stevig aan met ondersteuning in alle wijken. We gaan niet bezuinigen op de zorg en geven meer aandacht aan de veiligheid van vrouwen met een vrouwendag. We zetten in op eerlijke banen onder goede omstandigheden voor arbeidsmigranten en maken werkgevers hiervoor verantwoordelijk.



foto Maurits Gemmink



foto Maurits Gemmink

Edith Kuitert • Terneuzen

In mijn vrijwilligerswerk bij de vluchtelingenopvang en mijn werk als chauffeur in het schoolvervoer merk ik hoe erg kinderen maar ook ouders kunnen vastlopen in ons onderwijs. Ik hoor regelmatig verhalen hoe belangrijk het speciaal onderwijs is, want voor veel leerlingen is dit absolute noodzaak.

Ik krijg enorm veel energie als ik merk dat iedereen op zoek is naar een betere wereld. Het is fantastisch om te ervaren dat je samen met mensen en een verschil kan maken. Als je durft te blijven vragen en als je openstaat om te blijven helpen en geholpen te worden dan kom je elke dag verder.

De SP wil dat we als gemeente Terneuzen meteen na de verkiezingen duidelijk maken aan de provincie Zeeland, het Rijk en aan Europa: Stop met de plannen voor Mega-kerncentrales en kies voor echt schone energie!

Cris van Tol • Hoorn

In 'het hol van de leeuw' houd ik me in het dagelijks leven bezig met aanbestedingen binnen de ICT. In deze wereld waar het vooral draait om winst blijkt telkens wat mensen nodig hebben; menselijke, empathische ondersteuning in plaats van iemand uit te knijpen voor de portemonnee van de grootverdieners.

Mensen voelen zich zo machteloos in deze tijd, waarin wereldleiders oorlogje spelen en miljardairs alleen maar rijker worden. Daarom ben ik actief geworden in de politiek, want met de SP kan je toch iets voor elkaar krijgen en een glimlach op iemands gezicht maken.

In Hoorn gaan we weer samen mét inwoners kijken wat er echt nodig is. We gaan voor betaalbaar wonen, zorg dichterbij organiseren en sterke voorzieningen in de wijk. Ik wil een gemeente die kiest voor leefbaarheid, een stad die geen decor wordt, maar gewoon een fijne plek blijft om te wonen.



foto SP Hoorn

DRIE SPEERPUNTEN VOOR DE RAADSVERKIEZINGEN

1 HUREN OMLAAG

De wooncrisis is geen toeval, maar het gevolg van decennialang beleid: wonen als marktproduct, niet als recht.

Gemeenten wijzen vaak naar Den Haag, maar hebben meer macht dan ze claimen. Het ontbreekt niet aan instrumenten, maar aan politieke wil. De SP wil dat doorbreken. Jouw gemeente kan nú actie ondernemen om huren te verlagen.

ONZE ALTERNATIEVEN

- Ten eerste: gebruik de prestatieafspraken met sociale verhuurders. De jaarlijkse huurverhoging is een maximum; gemeenten kunnen hier samen met corporaties en huurders van afwijken en kiezen voor lagere huren.
- Ten tweede: richt een gemeentelijk woonbedrijf op. Zo krijgt de gemeente weer regie en kan zij zelf betaalbare woningen bouwen en verhuren tegen een eerlijke huur.
- Ten derde: pak foute verhuurders hard aan. Handhaaf de Wet goed verhuurderschap, stel een lokale huurbrigade in om huurders te ondersteunen en onderzoek te doen, en voer verhuurvergunningen in om excessen te voorkomen.
- Tot slot: voer een actieve grondpolitiek. Koop grond op, maak die bouwrijp en geef haar uit met strikte voorwaarden voor betaalbaarheid. Zo voorkom je dat winstmaximalisatie de woningbouw bepaalt.

Voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart heeft de SP gekozen voor drie landelijke speerpunten, die in alle gemeenten spelen en waarop lokale SP-afdelingen hét verschil kunnen maken.

SP.

MAAK NEDERLAND BETAALBAAR

2 GEEN KIND IN ARMOEDE

In Nederland groeit één op de zeven kinderen op in armoede. Dat is onacceptabel. Deze kinderen gaan soms zonder ontbijt naar school, slapen zonder goed bed, of kunnen geen lid worden van een sportclub. De stress en achterstanden die dit veroorzaakt, werken een leven lang door.

Toch doet de landelijke politiek veel te weinig. Partijen als VVD, BBB, PVV en nu D66 maken er geen prioriteit van. Zij verhogen liever bankiersbonussen dan dat ze huren verlagen of het minimumloon verhogen.

Armoede is geen natuurwet, maar een politieke keuze. De SP kiest voor een samenleving waarin elk kind veilig en kansrijk opgroeit, zonder financiële stress. Geen enkel kind mag buiten de boot vallen.

ONZE ALTERNATIEVEN

- De SP kiest wél voor kinderen. Onze landelijke voorstellen zijn duidelijk: verhoog het minimumloon en de uitkeringen, schaf het eigen risico in de zorg af en verlaag de huren. Helaas worden deze vaak tegengehouden.
- Daarom pakt de SP het ook lokaal aan. In gemeenten zetten wij ons in voor soepelere regels in de bijstand en ondersteunen we concrete initiatieven. Denk aan het mogelijk maken van schoolzwemmen, het verstrekken van kinderbrillen, of het waarborgen van een goede laptop voor elk kind. Dit zijn directe, levensverbeterende maatregelen.

3 RED DE ZORG

Goede zorg is de basis van onze beschaving, maar wordt kapot bezuinigd. De marktwerking leidt ertoe dat zorggeld op gaat aan winst en bureaucratie, niet aan patiënten. Ziekenhuizen, spoedzorg en kraamzorg verdwijnen. Door het eigen risico mijden mensen noodzakelijke hulp, waardoor mensen onnodig lijden en de zorgkosten op langere termijn juist hoger uitvallen.

Nu willen D66, CDA en VVD opnieuw vele miljarden bezuinigen. Dat is onmogelijk en onmenselijk. Het betekent: ouderen die niet meer uit bed komen, verdwijnende thuiszorg, groeiende wachtlijsten in de jeugdzorg en GGZ en nog meer mensen die zorg mijden vanwege onbetaalbare zorgkosten.

ONZE ALTERNATIEVEN

- Wat wil de SP? Geen bezuinigingen, maar investeringen! Ons alternatieven zijn helder. Ten eerste: schaf het eigen risico af en voer een Nationaal ZorgFonds in, mét mondzorg in het basispakket. Zorg is een recht, geen marktproduct.
- Haal de markt uit de zorg, vooral in gemeenten. Stop het aanbestedingscircus. Geld moet naar zorgverleners en patiënten, niet naar zorgcowboys en managementlagen.
- Investeer in mensen. Zorgmedewerkers verdienen een eerlijk salaris en zeggenschap. Samen met patiënten weten zij wat nodig is, niet verzekeraars of bestuurders.
- De keuze is politiek. Kies voor beschaving en menselijkheid. Stop de bezuinigingen, investeer in zorg!

Ge


MAAK

NEDERLAND

BETAALBAAR

JETTENS ZORGBEZUINIGINGEN VRAGEN OM MASSAAL VERZET

Vrijdag 30 januari presenteerde het kabinet-Jetten zijn regeerakkoord, met desastreuze bezuinigingen op de zorg. De SP kwam meteen in actie en vier dagen later stonden SP-Kamerleden Sarah Dobbe en Jimmy Dijk met zorgverleners voor de Tweede Kamer, om hún zorgen en boosheid aan de Haagse politiek duidelijk te maken. ‘Het komt erop neer dat de kwetsbaarsten de rekening betalen van dit elitaire kabinet’, aldus Sarah. We spraken haar over wat deze bezuinigingen betekenen voor patiënten en zorgpersoneel, waar het geld wél vandaan gehaald kan worden en hoe de SP het verzet organiseert. De raadsverkiezingen van 18 maart zijn daarbij extra belangrijk.

Je komt net bij een actie vandaan? Wat voor actie was dat?

‘Ja, een demonstratie tegen de mega-bezuinigingen op de zorg door Jetten. Toen het regeerakkoord vrijdag 30 januari werd gepresenteerd, schrokken we ons kapot. Het was nog veel erger dan verwacht. De huishoudelijke zorg wordt zo goed als afgeschaft, de ouderenzorg en de gehandicaptenzorg worden verder uitgekleeft en ouders moeten een eigen bijdrage gaan betalen als hun kinderen jeugdzorg nodig hebben. En het eigen risico stijgt met maar liefst met 75 euro naar 460 euro! Het komt erop neer dat de kwetsbaarsten de rekening betalen van dit elitaire kabinet, dat de solidariteit kapot maakt. We zeiden meteen: als er dinsdag in de Kamer over het regeerakkoord gedebatteerd wordt, móeten wij de verhalen uit de zorg te laten horen. Om aan iedereen te laten weten wat deze rampzalige bezuinigingen betekenen voor wie werkt in de zorg en wie zorg nodig heeft.

Van die actie kom ik net vandaan. Ondanks de kou en regen was er een flinke groep zorgverleners aanwezig – uit de kraamzorg, de verpleeghuizen, de thuiszorg, de jeugdzorg, huisartsen. Dat zegt iets over hoe boos en bang zorgverleners zijn. Jimmy was erbij en heeft geluisterd om hun verhalen mee te nemen naar het Kamerdebat. Een aantal zorgverleners zat ook op de publieke tribune, een belangrijk signaal naar de politiek. De SP moet nu de kern zijn van het verzet tegen deze desastreuze plannen, dat is echt onze taak.’

Welke verhalen hoorde je van de zorgverleners?

‘Ik hoorde vooral veel emotie. Natuurlijk kunnen zorgverleners heel goed uitleggen wat dit voor hun werk betekent: dat ze niet meer de zorg kunnen leveren die mensen nodig hebben. Sommige mensen zullen helemaal geen zorg meer krijgen. Daar zijn ze terecht heel boos en bezorgd over. Maar ook het gebrek aan erkenning zit ze dwars, het feit dat D66, VVD en CDA totaal geen respect en waardering hebben voor hun belangrijke werk. Als je zorgverlener bent en er wordt zo met je werk omgegaan, alsof het met een pennensstreek wegbezuinigd kan worden, dan doet dat pijn.’

Wat houden Jettens bezuinigingen op de zorg precies in?

‘Het gaat om meer dan 10 miljard aan bezuinigingen, een ongekend hoog bedrag. En daarbij moet je niet vergeten dat het kabinet-Schoof ook al forse bezuinigingen had gepland, zoals een half miljard euro op de jeugdzorg dit jaar alleen al. Dat loopt op tot 1,8 miljard minder geld voor de jeugdzorg. Die bezuinigingen zijn niet teruggedraaid. Daar komen deze nieuwe bezuinigingen van Jetten nog eens bovenop.

De huishoudelijke zorg wordt uit de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning – red.) gehaald, waardoor in de praktijk deze belangrijke zorg en ondersteuning zal worden geschrapt Terwijl dit juist zo belangrijk is voor

mensen om thuis te kunnen blijven wonen. Deze week nog zagen we het nieuws dat ziekenhuizen steeds vaker zwaar verwaarloosde ouderen zien binnenkomen, omdat er thuis niet genoeg zorg is. Dat is heel schrijnend en onmenselijk. Er is ook nauwelijks meer plek in verpleeghuizen. De verzorgingshuizen zijn sowieso allemaal afgebroken. Deze bezuiniging op de huishoudelijke zorg moet 435 miljoen opleveren, wat dus bespaard wordt over de ruggen van mensen die thuiszorg nodig hebben. En dan wordt er gezegd: ‘Voor mensen die het écht nodig hebben, zal er nog steeds thuiszorg zijn.’ Maar de mensen die nu thuiszorg ontvangen, hebben daar een indicatie voor, ze hebben het dus echt nodig. Toch wordt het ze gewoon afgepakt.

Ook op de langdurige zorg voor ouderen, gehandicapten en GGZ-patiënten wordt structureel 990 miljoen bezuinigd. Voor de gehandicaptenzorg stonden al flinke bezuinigingen door het kabinet-Schoof gepland; die hebben ze ook laten staan. Het is dus bezuiniging op bezuiniging. Ik sprak onlangs zorgpersoneel uit de gehandicaptenzorg en zij zeiden: ‘Iedereen die beweert dat hier nog bezuinigd kan worden zonder ernstige gevolgen, liegt willens en wetens en maakt levens kapot.’

En dan is er nog de verhoging van het eigen risico.

‘Ja, een verhoging met 75 euro, van 385 naar 460 euro. Dit gaat veel mensen

heel veel pijn doen. Voor chronisch zieken die nu al nauwelijks kunnen rondkomen, is 75 euro extra per jaar elk jaar weer enorm onrechtvaardig. Daar komen andere bezuinigingen nog eens bovenop. Zo worden aftrekposten voor zorgkosten afgeschaft. Chronisch zieken kunnen straks hun zorgkosten niet meer van de belasting aftrekken – een bezuiniging van 618 miljoen euro. Dat is dus 618 miljoen over de ruggen van chronisch zieken. En er komt ook voor de wijkverpleging een eigen bijdrage, bovenop dat eigen risico. Ook chronisch zieken krijgen dus te maken met een stapeling van bezuinigingen. Daarmee worden zij nog dieper de armoede in geduwd.’

Wat zullen de gevolgen zijn voor de samenleving?

‘Je ziet nu al dat heel veel mensen zorg mijden vanwege de kosten. Dat zal door de verhoging van het eigen risico alleen maar toenemen. Gezondheidsklachten worden daardoor erger, wat op termijn juist tot nóg hogere zorgkosten leidt. En tot meer menselijk leed. De verhoging is dus een slechte, en vooral heel domme maatregel: de zorgkosten dalen er niet door, de ellende neemt wel toe. Het is ook oneerlijk. Wij noemen het eigen risico een boete op ziek-zijn, want dat is wat het betekent. Niemand kiest ervoor om ziek te worden. De solidariteit, waar ons zorgstelsel op gebaseerd was, wordt afgebroken.’





‘Het huidige aanbestedingscircuit kost klauwen met geld’

Maar, zegt Jetten, de zorg dreigt onbetaalbaar te worden...

‘Daar klopt niks van. Ten eerste groeit onze economie jaarlijks. De groei van de zorgkosten houdt daar gelijke tred mee. Het percentage van de zorgkosten op het BBP is al jaren ongeveer hetzelfde. Het klopt wel dat je heel veel kunt besparen in de zorg, maar vooral door de markt eruit te halen. Want juist die marktwerking zorgt ervoor dat enorm veel zorggeld niet naar zorg gaat.

Denk aan de winsten bij commerciële zorgaanbieders en zorgverzekeraars. Denk ook aan al het geld voor het jaarlijkse overstapcircuit bij de zorgverzekeraars. Daarom zegt de SP nog steeds: er moet een Nationaal ZorgFonds komen, zonder eigen risico, met mond-zorg en fysiotherapie in het basispakket. Onze plannen daarvoor zijn doorgerekend en daaruit blijkt dat het Nationaal ZorgFonds met een inkomensafhankelijke zorgpremie voor het overgrote deel van de mensen een stuk goedkoper is dan de huidige commerciële zorgverzekeraars, en dat ze dan ook meer zorg vergoed krijgen. Alleen de allerrijksten betalen dan een paar tientjes meer, dat is wel zo eerlijk.’

Wat kunnen wij doen om deze bezuinigingen tegen te houden?

‘Zoals Jimmy al zei, wij moeten zowel in de Kamer als daarbuiten een ‘verenigde oppositie’ organiseren, een breed maatschappelijk front. Het is onze taak om oppositiepartijen, zorgverleners, vakbonden, patiëntenorganisaties en andere maatschappelijke organisaties te verenigen. Zodat we samen een vuist kunnen maken om deze bezuinigingen van tafel te krijgen. Daar hebben we dus vandaag, met deze demonstratie, een begin mee gemaakt. En we moeten dit tot inzet van de gemeenteraadsverkiezingen maken, omdat we veel pijnlijke bezuinigingen op gemeentelijk niveau kunnen tegenhouden.

Volgens jou kan een stem op de SP voor de raadsverkiezingen dus veel oplossen?

‘Zeker, want een gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de huishoudelijke zorg overeind te houden, ook al wordt het uit de Wmo gehaald. Gemeenten kunnen ook de markt uit de zorg halen, wat heel veel geld bespaart. Bijvoorbeeld via een gemeentelijk zorgbedrijf, dat is goedkoper en beter, want het huidige aanbestedingscircuit kost klauwen met geld. Maar om dat te stoppen is wel een grote SP in de gemeentes nodig.

Op gemeentelijk niveau kan ook ontzettend veel geld bespaard worden door de zorgfraude aan te pakken.

Volgens officiële schattingen bedraagt die fraude jaarlijks 10 miljard! Dan gaat het om fraude door zorgcowboys die aanbestedingen binnenhalen en vervolgens de boel belazeren. Ze declareren bijvoorbeeld zorg die niet geleverd wordt. Dus als je geld wil besparen in de zorg, haal het dáár dan vandaan. Niet door de noodzakelijke zorg van mensen af te pakken en mensen in armoede te duwen. Wij als SP zullen alles doen om dat, samen met maatschappelijke organisaties, tegen te houden. Dus wil je dat huishoudelijke zorg in jouw gemeente beschikbaar blijft? Wil je goede zorg zonder markt? Dan moet je SP stemmen.’ <

TRUMPS AGRESSIEVE BUITENLANDPOLITIEK IS EEN TEKEN VAN ZWAKTE

Er gaat geen dag voorbij of Trump domineert het nieuws met zijn agressieve buitenland-politiek. Handelstarieven opleggen aan hem onwelgevallige landen. Met militair geweld president Maduro van Venezuela ontvoeren. Roepen dat de VS per se Groenland moet hebben. En ten tijde van dit schrijven bouwt Amerika een troepenmacht op rond Iran en houdt de wereld de adem in voor opnieuw oorlog in het Midden-Oosten. Waarom doet Trump dit alles? De Tribune sprak erover met Bastiaan van Apeldoorn, Eerste Kamerlid voor de SP en hoogleraar Mondiale Politieke Economie en Geopolitiek aan de Vrije Universiteit.

Toen Trump zei dat hij Groenland moest hebben, reageerden Europese politici door NAVO-soldaten naar Groenland te sturen. Want, zeiden ze, ‘we moeten tegemoetkomen aan Trumps zorgen over de veiligheid van Groenland, dat door China en Rusland bedreigd wordt’. Wat vind je daarvan?

‘Dat argument is ook naar voren gebracht door demissionair minister Brekelmans van Defensie. Maar dat is natuurlijk onzin. Het is de omgekeerde wereld. Het klopt dat Groenland bedreigd wordt, maar door Amerika, niet door Rusland en China. Er is geen enkele aanwijzing dat die landen Groenland zouden willen veroveren. Groenland is onderdeel van Denemarken en valt daarmee onder de NAVO. Groenland wordt beschermd door artikel 5 van de NAVO; een aanval op één is een aanval op allen. China en Rusland laten het dus wel uit hun hoofd om Groenland aan te vallen. Er is maar één land dat Groenland bedreigt en dat is Amerika zelf. Overigens ben ik er niet>



voor om een grote militaire missie naar Groenland te sturen, om het tegen de VS te beschermen; dat zou Europa sowieso verliezen. Maar we moeten wel duidelijk een streep in het zand trekken met allerlei diplomatieke en economische maatregelen tegen de VS als Trump blijft inzetten op inlijving van Groenland.’

Toen Europese politici die soldaten naar Groenland stuurden, reageerde Trump boos en dreigde hij met extra handelstarieven voor Europa. In meer NAVO-bescherming voor Groenland is Trump dus niet geïnteresseerd. ‘Inderdaad. Het argument van Trump, dat Groenland bedreigd wordt door China en Rusland, is er met de haren bijgesleept. Daar heeft Europa mooi doorheen geprikt. Trump wil Groenland gewoon hebben vanwege imperia-

listische belangen, zoals de grote hoeveelheden zeldzame mineralen en aardmetalen in de Groenlandse bodem. Die zijn superbelangrijk voor de tech-industrie en de ontwikkeling van AI. Als Trump zegt dat de VS Groenland moet hebben, dan spelen zeker de belangen mee van Trumps bondgenoten in Silicon Valley.

Wat ook meespeelt is dat door klimaatverandering het zee-ijs rond de Noordpool smelt, waardoor allerlei vaarroutes vrijkomen. Voor de VS is het van groot economisch en geopolitiek belang om die vaarroutes te controleren. Het gaat dus om economische belangen, maar het gaat ook om het domweg vergroten van het Amerikaanse grondgebied. Ongetwijfeld speelt Trumps narcisme daarbij een grote rol. Het zou een enorme *boost* zijn voor Trumps ego als hij Groenland aan de VS kan toevoegen. Hij zou dan de eerste pre-

sident zijn die na bijna 160 jaar, na de aankoop van Alaska in 1867, het grondgebied van de VS met zo’n groot stuk land weet uit te breiden.’

Dus Amerika's buitenlandpolitiek moet vanuit Trumps ego begrepen worden?

‘Nou, dat zou te kort door de bocht zijn. Natuurlijk speelt zijn ego een enorme rol, maar er zit meer achter. De achterliggende gedachte is dat de VS de baas wil zijn op het westelijk halfrond, dat de Amerikanen zien als hun invloedssfeer, hun ‘achtertuin’. Dat zie je in de Amerikaanse aanval op Venezuela en in Trumps claim dat Canada de 51ste staat van de VS moet worden, wat een enorme schoffering van de Canadezen is. De achterliggende gedachte is Trumps toe-eigening van de Monroe-doctrine, die hij uitlegt als een vrijbrief voor de VS om de baas te spelen op heel het westelijk halfrond.’

De Monroe-doctrine? Kun je dat toelichten?

‘Dat is een doctrine die een belangrijke rol heeft gespeeld in de Amerikaanse buitenlandpolitiek. De Monroe-doctrine stamt uit 1823, destijds naar voren gebracht door de Amerikaanse president James Monroe. Veel Latijns-Amerikaanse landen hadden recent hun onafhankelijkheid uitgeroepen en vreesden Europese herkolonisatie. De VS wilde toen dat die landen onafhankelijk bleven en probeerde nieuwe Europese koloniale inmenging zoveel mogelijk buiten de deur houden. De VS had toen nog een antiekoloniale agenda, ook omdat de VS zelf een vrijheidsoorlog had gevoerd tegen de Engelse koloniale overheersers. President Monroe zei tegen de Europeanen: ‘*Get out!* Dit is óns westelijk halfrond, van de mensen die hier wonen.’

Maar de Monroe-doctrine was altijd al dubbel. Het was enerzijds antiekoloniale politiek, anderzijds zat er een flinke dosis Amerikaans eigenbelang in. Door zich op te werpen als ‘beschermers’ van Latijns-Amerika, kon de VS er tegelijk ook de baas spelen. Dat was zeker het geval tijdens de Koude Oorlog. Als socialisten aan de macht dreigden te komen in Latijns-Amerika, dan greep Amerika met veel geweld in.

Nu herleeft de Monroe-doctrine onder Trump, maar hij gaat daarin nog een stap verder. Dat is zijn ‘Donroe-doctrine’, waarin hij het westelijk halfrond claimt als ‘achtertuin’ van de VS. Natuurlijk gaat het Trump totaal niet om de mensen die daar wonen, waar het in de Monroe-doctrine – deels – nog wel om ging. Trump zegt dat hij *per se* Groenland moet hebben, ‘of ze het nou leuk vinden of niet’. Het gaat gewoon om macht over het westelijk halfrond, om de grondstoffen die er zijn, zoals de aardmetalen in Groenland, de Venezolaanse olie, of vitale infrastructuur zoals het Panama-kanaal. Het grote verschil met vroeger is dat de VS dit niet meer uit ideologische redenen doet, zoals tijdens de Koude Oorlog om het communisme buiten de deur te houden. Nu is het gewoon brute machtspolitiek, naakt imperialisme.’

Waarom legt Trump zoveel nadruk op het westelijk halfrond als invloedssfeer van de VS?

‘Eigenlijk is de imperialistische machtspolitiek van Trump een uiting van het structureel verval van Amerika. Na de val van de Sovjet-Unie in 1991 was de VS de enig overgebleven super-

macht, de ‘politieagent’ van de wereld. De laatste jaren is echter steeds duidelijker geworden dat de VS die rol niet langer kan volhouden. Zie bijvoorbeeld het debacle in Afghanistan, waar de Amerikanen er niet in slaagden de Taliban te verdrijven. Ze zijn nog steeds het machtigste land ter wereld, zeker militair. Maar toch, als je kijkt met een economische en technologische bril, dan zie je dat Amerika’s wereldheerschappij bedreigd wordt door de opkomst van China en de andere BRICS-landen (Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika – red.). Amerika en China zijn steeds gelijkwaardiger aan het worden. Trump trekt daaruit vrij radicale conclusies. Dat zie je in zijn imperialistische politiek ten aanzien van het westelijk halfrond.’

Trump kiest eieren voor z’n geld?

‘Ja, zo zou je het kunnen zeggen. Amerika heeft niet langer de pretentie de ‘politieagent van de wereld’ te zijn. In plaats daarvan richt Amerika zich uitsluitend op de eigen invloedssfeer. Trump redeneert zo: als Amerika niet meer heel de wereld kan domineren, dan moet de VS ten minste dominant zijn op het westelijk halfrond. En dan vooral met betrekking tot de grondstoffen die daar te vinden zijn. Want die zijn cruciaal voor de economische, technologische en militaire concurrentie met China.

We gaan dus van een unipolaire wereld – met Amerika als enige supermacht – naar een multipolaire wereld, met meerdere grootmachten. Die verandering zien we nu in Trumps buitenlandpolitiek. Onder Trump 1 en ook onder Biden zag je nog dat de strijd met China de allerhoogste prioriteit kreeg, dat Amerika de mondiale *super power* wilde blijven en de opmars van China wilde stuiten. Maar je ziet dat Trump 2 een wat terugtrekkende beweging maakt en zich minder focust op de geopolitieke confrontatie met China. Trump lijkt soms te suggereren dat China z’n gang kan gaan in Taiwan, dat Rusland z’n gang kan gaan in Oekraïne, als Amerika maar z’n gang kan gaan in het westelijk halfrond. Hij stelt eigenlijk voor dat de grootmachten onderling de wereld verdelen in imperiale invloedssferen. Dat is de wereld waar we naartoe lijken te gaan.’

Grootmachten die onderling de wereld verdelen, dat klinkt niet erg veilig!

‘Daarom moet Europa blijven hameren op het cruciale belang van de internationale rechtsorde. Die orde wordt nu razendsnel afgebroken en vervangen door het ‘recht’ van de sterkste, waarin grootmachten ongestraft kleinere landen aanvallen, of dwingen door economische machtsmiddelen zoals handelstarieven. Trump zegt: ‘Ik ben op geen enkele manier gebonden aan het internationaal recht, alleen aan mijn eigen moraliteit’. En dat laatste is niet bepaald een geruststelling. Het levensgrote gevaar is dat deze normloosheid de nieuwe norm wordt. Dan wordt het internationaal recht machteloos als politiek en moreel middel om landen in het gareel te houden.

Je ziet dit nu al in de discussie over het dreigende militaire ingrijpen van de VS in Iran. De discussie gaat vooral over de vraag of de Iranërs, die massaal in opstand kwamen tegen de ayatollahs, wel willen dat Amerika ingrijpt. En tot welke situatie dat zou leiden in Iran. Is dat wel verstandig? Zal het de demonstranten in Iran helpen? Kan de VS succesvol *regime change* in Iran bewerkstelligen? Maar bijna niemand haalt nog het internationaal recht erbij. Bij niemand wijst erop dat een aanval van de VS op Iran zonder resolutie vanuit de VN-Veiligheidsraad een flagrante schending van het internationaal recht zou zijn. Dat vind ik heel zorgwekkend en een teken van de internationale anarchie waar we naartoe dreigen te gaan. Daarom móet Europa zich blijven opwerpen als verdediger van het internationaal recht.’ <

‘De achterliggende gedachte is dat de VS de baas wil zijn op het westelijk halfrond’

JIMMY DIJK IN GESPREK

MAAK NEDERLAND BETAALBAAR

Het is niet normaal dat mensen in Nederland moeten kiezen tussen de kachel aan, de huur betalen of genoeg eten op tafel. Dat is geen persoonlijke mislukking, dat is onrecht. Iedereen voelt het. Aan de keukentafel, in de supermarkt, bij het openen van de energierekening. Maar we hoeven ons hier niet bij neer te leggen. Jimmy Dijk sprak erover met gewone mensen door het hele land. Tegen welke problemen lopen zij dagelijks aan? En hoe kunnen we samen ervoor zorgen dat de politiek eindelijk luistert?

ONZE SPEERPUNTEN VOOR DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN

De gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart zijn dé kans om lokaal de groeiende betaalbaarheids crisis aan de kaak te stellen. En om met een grote SP in de raad te komen, om jouw gemeente weer betaalbaar te maken. Daarom gaat de SP deze verkiezingscampagne in met drie landelijke speerpunten, gericht op betaalbaarheid:

- ✓ Huren omlaag
- ✓ Geen kind in armoede
- ✓ Red de zorg

Wij willen een ander Nederland. Een land waarin het om mensen gaat en niet om snel geld verdienen. Een land dat voor iedereen betaalbaar is. Waar werken loont en inzet weer zekerheid geeft. Met een thuis dat te betalen is en waar geen kind buitenspel staat door

armoede. Waar gezorgd wordt voor elkaar, in plaats van voor winsten.

In een rijk land als Nederland zijn deze dingen gewoon mogelijk. Door de zeggenschap over onze energie terug te pakken, boodschappen betaalbaar te maken en de huren te bevrozen. Zolang grote bedrijven blijven verdienen aan hoge prijzen, blijven gewone mensen de rekening betalen. Dat is een politieke keuze en die kunnen we veranderen. Daarom is ons motto voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart: **MAAK NEDERLAND BETAALBAAR! STEM SP.**

Torenhoge energierekeningen

JIMMY IN GESPREK MET RICO EN ESMEE IN HEERHUGOWAARD

Kun je vertellen wat de hoge energiekosten voor jullie betekenen?

Rico: ‘Wij betalen nu zo’n 190 euro per maand aan energie. Wij laten de kachel in principe altijd uit. Hij gaat eigenlijk alleen aan als er visite is. Dus als mijn opa en oma langskomen, dan gaat hij pas aan. Maar normaal staat hij altijd uit.’
Esmee: ‘Wij hebben er onze hacks voor, we weten inmiddels hoe je met de kou om moet gaan: extra lagen kleding, drie dekens, een elektrisch kacheltje.’

Wat heeft dat voor gevolgen in jullie huis?

Esmee: ‘Er zijn heel veel dingen waar we niet echt een oplossing voor hebben. Denk aan de was, die heeft echt vier dagen nodig om te drogen. En we hebben vocht en schimmel in de muren. Soms zijn er dagen dat we hier zitten en dat – gewoon door te ademen en te praten – er witte wolkjes uit onze monden komen. Zo koud is het hier dan. Dat is niet oké.’

Is dat iets waar jullie dagelijks mee bezig zijn?

Esmee: ‘We wonen hier nu vier jaar. Het eerste jaar waren we er heel bewust mee bezig: niet de kachel aan, warm aankleden. Maar dat went. Alleen als er dus visite komt, voelt het gewoon vervelend dat je tegen je gasten moet zeggen: ‘Trek warme kleding aan!’
Rico: ‘Ja, dat voelt wel stom om te zeggen dan. Dan beseffen we pas echt hoe koud het hier is en dat dat niet normaal is.’

En wat zou jullie oproep dan nu zijn aan politici?

Rico: ‘De marktwerking in energie en ook in de zorg en dat soort zaken, daar moeten we gewoon vanaf. Dat werkt niet. En tegen politici zou ik willen zeggen: Kom eens een weekje langs bij ons! En dan liefst in januari.’
Esmee: ‘En luister naar de mensen! Want wij zijn echt niet de enigen die in deze omstandigheden zitten.’

Onbetaalbare tandartskosten

JIMMY IN GESPREK MET ALICJA IN ALMERE

Alicja, kun jij vertellen wat het voor jou betekent, die hoge kosten voor de tandarts?

‘Het betekent vooral dat ik niet naar de tandarts kan gaan, omdat het gewoon te duur is. En dat betekent ook heel erg veel schaamte, omdat ik niet het gebit heb dat ik wil hebben. En dat is helemaal niet een fancy gebit of zo, maar ik wil gewoon net als iedereen normale tanden kunnen hebben. Alleen is dat voor mij gewoon veel te duur.’

Wat betekent dit voor jouw gebit op dit moment?

‘Ik moet nu tanden en kiezen laten trekken, in plaats van dat ik naar de tandarts kan om mijn gebit te laten repareren. Het betekent dus dat ik een aantal tanden en kiezen mis. Uiteindelijk zal ik moeten kijken naar bijvoorbeeld een kunstgebit. Want als ik het compleet zou willen laten repareren, dat kost gewoon zoveel geld, dat gaat niet.’

Wat doe je dan nu?

‘Nu laat ik tanden en kiezen trekken bij de kaakchirurg, omdat dat gratis is in het ziekenhuis. De tandarts zegt dat ik eigenlijk wortelkanaalbehandelingen nodig heb. Maar dat ligt zo hoog in de kosten, dat is gewoon niet te doen. Dat is rond de 600 euro. En dat is dan nog maar voor één tand. En ik denk dat ik misschien wel bij acht of negen tanden zo’n behandeling nodig heb.’

Heb je nu ook pijn?

‘Aan eentje wel ja. Maar dat is normaal geworden, het went. Het is niet normaal, maar voor mij nu wel.’

Wat moet er gebeuren om dit op te lossen?

‘Naar mijn mening zou de tandarts terug moeten in het basispakket. Ik zou het mooi vinden als ze überhaupt wat meer gaan kijken naar mensen zelf. Dat ze de straten in gaan, de huizen in. Gewoon echt kijken naar de gemiddelde Nederlander, waar die last van heeft. Want het zijn er echt heel veel, de mensen die de nodige zorg niet meer kunnen betalen.’

Niemand laten vallen

JIMMY IN GESPREK MET WANDA VAN DE VOEDSELBANK IN DEN BOSCH

Wanda, wat merk jij als medewerker bij de voedselbank van de groeiende betaalbaarheids crisis?

‘Nu, in de winter, merken wij bijvoorbeeld dat steeds meer mensen geen geld hebben voor warme kleding. Eén op de vijf kinderen heeft geen warme winterjas! Dat maken wij hier dagelijks mee, dat moeders hier met tranen in de ogen staan, omdat ze op het weerbericht hebben gezien dat er koud weer aan komt.’

Welke mensen komen er zoal naar de voedselbank?

‘Er is niet één verhaal van de typische voedselbank-klant. Er zijn heel veel verschillende mensen die aan de onderkant zitten. Veel mensen hebben wel werk, maar kunnen toch niet rondkomen of nog maar net rondkomen. Als het dan een keer financieel tegenzit, bijvoorbeeld omdat je wasmachine kapot gaat of zo iets, dan hebben mensen meteen voedselhulp nodig.’

Wat is jouw oproep aan de politiek en de overheid?

‘Maak het leven makkelijker! Kijk, voor alles is er wel een potje. Als iemand bijvoorbeeld een computer nodig heeft voor school, dan is daar een fonds voor. Maar in mijn beleving, en ik denk ook in de beleving van heel veel van onze klanten, zijn dat allemaal pleisters. Uiteindelijk zit de grondoorzaak ergens anders en daar moeten we naar kijken. Pleisters plakken is niet genoeg.’

Wat moet er dan gebeuren?

‘Er is meer solidariteit nodig. Ik geloof echt dat je met elkaar verschil kan maken, dat als jij het even lastig hebt, dat ik jou dan een helpende hand kan bieden, en dat jij dat ook voor mij doet als ik dat nodig heb. In een rijk land als Nederland zou niemand moeten kiezen tussen óf de huur betalen, óf de kachel aan óf een warme maaltijd. Daarom is het goed dat er nog plekken zijn waar mensen niet worden losgelaten, zoals de voedselbank. Daar laten we zien wat solidariteit betekent: niemand laten vallen. Daar zou de politiek een voorbeeld aan moeten nemen.’

VERTEL OOK JE VERHAAL!

Heb jij te maken met de stijgende kosten of ken je iemand die er veel last van heeft? Stuur Jimmy dan een persoonlijk bericht met je verhaal op zijn socials en wie weet komt hij langs!

 jimmydijk1985

 jimmydijksp

 JimmyDijkSP

DRANG NAAR EEN SOCIALISTISCHE BEWEGING

NIEUWE SP'ERS LATEN VAN ZICH HOREN

Steeds meer mensen maken zich zorgen om de groeiende betaalbaarheids crisis, de opkomst van extreemrechts, en het gevaar van escalerende klimaatverandering. Dit alles maakt een socialistisch antwoord op deze mondiale problemen des te noodzakelijker. Gelukkig weten steeds meer mensen – en vooral ook jongeren – de SP te vinden: sinds 1 januari is ons ledenbestand met honderden nieuwe leden gegroeid. De Tribune sprak een aantal van hen, over wie zij zijn, wat hen motiveert en wat de SP voor hen betekent.

TEGEN MILITARISERING

Herman Huijsmans is 68 jaar, woont in Apeldoorn, is met pensioen, was IT'er bij de Belastingdienst.

‘Wat mij boos maakt is hoe verschillen tussen mensen aangedikt worden door rechtspopulistische partijen als de PVV. Ook verzet ik mij tegen het idee dat we de wereld moeten overlaten aan het recht van de sterkste. Daarom heb ik voor de SP heb gekozen, met name omdat ik het niet eens ben met de militarisering in Nederland. Veel mensen denken dat we veiliger worden door meer geld in wapens te steken, maar het tegendeel is waar. Daarom vond ik het zo goed dat de SP niet meeging met de nieuwe NAVO-norm van vijf procent. Ik stemde al heel lang SP, maar nu heb ik ook de stap gezet om SP-lid te worden. Omdat ik samen met SP'ers in Apeldoorn wil knokken voor een socialere en vreedzame wereld.’



VEEL JONGEREN WILLEN SOCIALISME

Tygo de Jong is 22, woont in Deventer en studeert archeologie.

‘De wereld is een stuk rechtser geworden de laatste jaren, daar maak ik me wel zorgen om. Ik heb veel vrienden die anders zijn en ik zie dat zij steeds vaker bedreigd worden op straat. Dat tij wil ik keren. Daarom heb ik voor de SP gekozen, omdat de SP nog het échte socialistische geluid laat horen. Onder veel jongeren leeft de drang naar een socialistische beweging. We zien dat het kapitalisme een verouderd systeem is, waarin de ongelijkheid toeneemt en de natuur kapot wordt gemaakt. Jongeren maken zich zorgen om hun toekomst. Kunnen we straks nog wel betaalbare woonruimte vinden? Krijgen we te maken met rampzalige klimaatverandering? De SP laat zien dat als je samen actie voert, je problemen écht kunt aanpakken.’



ACTIEF SOLIDARITEIT ORGANISEREN

Bonno Hettema is 68, komt uit Almere, is beton-technoloog geweest en is nu met pensioen.

‘Ik ben lid van de SP geworden, omdat ik iets tegenover de verrechtsing van Nederland wil stellen. Ik vind het belangrijk dat we goed voor het milieu zorgen, want een gezonde natuur is van levensbelang voor ons allemaal. En de saamhorigheid moet terug in Nederland. Nu zie je dat door de individualisering de onderlinge solidariteit ten onder aan het gaan is. De SP doet daar iets aan, door de solidariteit actief te organiseren.’

VOOR ARBEIDERS EN GENDERGELJKHEID

Dyantha van Geerenstein is 20 jaar, komt uit Ede, heeft nu een tussenjaar en werkt bij Kruidvat, maar wil politicologie gaan studeren.

‘Ik kwam bij de SP via mijn moeder, Ilona, die actief is bij SP Ede. Ik heb ook naar andere linkse partijen gekeken, maar ik merkte dat de SP in alles het beste bij mij past. Dat komt ook door Jimmy Dijk. Ik vind hem zó jong, verfrissend en scherp!’

Wat mij aantrekt in de SP is dat arbeiders vooropstaan. Ik werk zelf in een winkel en daarbij kom ik allerlei mensen tegen. Ik hoor hoeveel last zij hebben van de huidige politiek, waarin het totaal niet om gewone mensen gaat. Daarnaast vind ik gelijke rechten voor mensen met alternatieve genders heel belangrijk. Ik ben al actief in SP Ede, waar ik op de kandidatenlijst voor de raadsverkiezingen sta, op plek negen. Als we héél hard ons best doen en zoveel mogelijk mensen kunnen overtuigen om SP te stemmen, dan kom ik misschien in de raad!’



DE BUURTEN INGAAN VIND IK HEEL MOOI

Avery Verheul is 22, studeert informatica en woont in Hoofddorp. ‘Je ziet de veranderingen in de wereld, daardoor ben ik de laatste jaren steeds politiek bewuster geworden. Ik wil verschil maken in de wereld. Daarom heb ik mij aangesloten bij de SP, ook omdat de SP zoveel lokale acties doet. Ik maak mij zorgen om de oprukkende militarisering van Nederland, en om het gebrek aan betaalbare huisvesting. Kunnen we nog wel een fatsoenlijk leven leiden in de toekomst? Ik woon in Hoofddorp maar ben actief bij de SP in Haarlem. Ik ben al meerdere keren met de SP langs de deuren gegaan met diverse acties. Ik vind dat heel mooi, omdat je de waardering ziet van de mensen voor wat wij doen. Dat er naar hen geluisterd wordt, want de normale politiek doet dat niet. Zo laten wij als SP zien dat we achter de mensen staan, en dat we niet alleen maar zieltjes komen winnen voor de volgende verkiezingen.’



TAX THE RICH!

Collin van Trigt is 16 jaar, woont in Veldhoven en doet gymnasium vijf.

‘Ik zat eerst bij GroenLinks-PvdA, maar ik vond ze niet links genoeg. Vooral omdat ze meer wilden investeren in defensie. Ik heb toen de Stemwijzer gedaan en daar kwam een 97 procent match met de SP uit. Wat ik super belangrijk vind is dat de rijken meer belasting gaan betalen. Tax the rich! Want de ongelijkheid neemt bizarre vormen aan. Voor de laatste Kamerverkiezingen heb ik online al campagne gevoerd voor de SP, ook al was ik zelf geeneens SP-lid. Ik maakte TikTok-video's waarin ik iedereen opriep SP te stemmen. Soms had ik meer dan 300.000 views! Maar op een gegeven moment dacht ik: ‘Waarom ben ik zelf eigenlijk nog geen SP-lid?’ Dus toen heb ik de daad bij het woord gevoegd.’



BESTAANSZEKERHEID VOOR GEWONE MENSEN

Henny van Roon is 74, woont in Heerjansdam, heeft altijd in de 24-uurszorg gewerkt en geniet nu van haar pensioen. ‘Ik kwam bij de SP via mijn zus. Zij woont in Heerlen en was al SP-lid. Als ik op bezoek kwam, gingen we samen de Tribune rondbrengen. De SP komt op voor gewone mensen. Geen ingewikkeld gedoe en moeilijk gedraai, maar eerlijk zeggen hoe je problemen wilt oplossen. Er zijn maar weinig partijen die dat doen. De SP doet dat wél. Zoals het woonplan van de SP, dat vind ik heel goed. Mijn dochter woont met haar man en kind noodgedwongen bij mij in, omdat ze geen betaalbare woning kunnen vinden. Tegen de Haagse politiek zou ik willen zeggen: luister nou eens naar gewone mensen! Want die extreemrechtse rellen die er in Den Haag waren, komen voort uit onvrede, angst en onzekerheid. Omdat er geen huizen zijn, geen toekomst. Die onvrede wordt afgewenteld op zondebokken, op migranten. De SP pakt de échte oorzaken van die onvrede aan. Meer betaalbare huizen bouwen. Meer bestaanszekerheid voor gewone mensen.’



NIET MINDER MAAR MEER GELD NAAR DE ZORG

Jeanette Vijfschaft is 63, komt uit Arnhem, is arbeidsongeschikt en doet vrijwilligerswerk.

‘Ik vind de SP de sociaalste partij, ook voor mensen met een beperking. De SP komt op voor menswaardige zorg, die goed te betalen is voor mensen die zorg nodig hebben. En dat het zorgpersoneel een fatsoenlijk salaris krijgt, dat vind ik ook heel belangrijk. Ik neem zelf ook zorg af en wat ik merk is dat er heel veel verloop is onder het personeel, omdat de werkdruk zo hoog is. En omdat het salaris zo belabberd is, houden veel zorgmedewerkers dat niet lang vol. Natuurlijk is het niet fijn om steeds weer een andere zorgverlener te krijgen. Er moet niet minder maar juist meer geld naar de zorg! Daarom ben ik bij de SP. Dat komt ook door Jimmy Dijk, ik vind hem een goeie gast. Hij durft te zeggen waar het op staat.’



GEEN BOMMEN, MAAR BOUWEN!

SP JONGEREN IN VERZET TEGEN MILITARISERING

Een van de belangrijkste redenen voor veel jongeren om juist nu lid te worden van de SP Jongeren is de steeds verdergaande militarisering van ons land. Om al deze nieuwe leden te verwelkomen organiseerden we een grootse nieuwe ledenavond, met meer dan 100 jongeren.

Hier gingen we in gesprek met Jimmy Dijk over de militarisering en hoe we het systeem kunnen veranderen. Veel jongeren maken zicht zorgen. Ze zijn op zoek naar een betere wereld in deze tijd van groeiende economische onzekerheid hier in Nederland en imperialistische oorlogen om grondstoffen in het buitenland. Jongeren voelen zich betrokken bij wat er gebeurt in de wereld en willen een wereldorde die niet gebaseerd is op het recht van de sterkste maar op internationale veiligheid en samenwerking.

De nieuwe coalitie is de afgelopen maanden vooral bezig geweest om mooie woorden uit hun duim te zuigen, zoals 'vrijheidsbijdrage' en 'het toekomst-bestendig maken van onze sociale voorzieningen'. Laten we het noemen zoals het echt is: het gaat om keiharde bezuinigingen op onze sociale zekerheid, die al tot de grond aan toe kapot bezuinigd is. Dat wordt dan ook nog met een grote glimlach verkocht. Waarom vindt deze regering het belangrijker om te investeren in bommen dan om Nederland op te bouwen? Dat is duidelijk: het levert bakken met geld op.

ALLEEN WAPENINDUSTRIE WINT BIJ OORLOG

De winsten van Europese wapenbedrijven verdubbelden afgelopen jaar en de omzet steeg met honderden miljarden euro's. In elke oorlog zijn alleen maar verliezers, behalve de wapenindustrie, die wint elke oorlog. Ook heeft de coalitie nog het lef om de jongeren van nu tot aan hun 70ste de dood in te laten werken. Laat het duidelijk zijn, het voorgestelde regeerakkoord van de coalitie is een regelrechte aanval op de werkende klasse. Dat vraagt om een tegenaanval!

Het is begrijpelijk dat de huidige wereld apathie oproept bij jongeren, dat je het idee krijgt dat het systeem zó groot is dat het nooit kan veranderen. Het is aan ons als socialistische jongerenbeweging om deze apathie om te zetten in strijdbaarheid voor een betere wereld, waarin werkende mensen het voor het zeggen hebben. Het is aan ons om te laten zien dat het wél anders kan.

Dat begint met kleine stappen die bij elkaar opgeteld een grote verandering kunnen maken. Op onze ledenavond konden jongeren zich daarom direct inschrijven voor acties door het hele land en scholingen om te leren hoe we zo effectief mogelijk het systeem kunnen veranderen. Er werd enthousiast gebruik gemaakt van de inschrijfborden en een heel aantal nieuwe leden zijn op deze avond actief geworden. Het is tijd om samen volop de strijd tegen verdere militarisering aan te gaan!

EEN ANDERE WERELD IS MOGELIJK!

Daarom gaan de SP Jongeren de komende tijd het land door met onze petitie: 'Geen bommen, maar bouwen!' Daarnaast gaan we met grote borden de straat op, waarop jongeren kunnen schrijven wat zij zouden doen met de tientallen miljarden extra die straks naar oorlog gaan. Want wat zou je daar een hoop mooie dingen mee kunnen doen! Betaalbare woningen, gratis openbaar vervoer, gratis onderwijs, een fatsoenlijk minimumloon, investeren in de toekomst van jongeren en nog zoveel meer. Deze coalitie is van plan structureel precies nul euro uit te geven aan woningbouw, terwijl de beloofde 10 nieuwe steden er prima kunnen komen als de regering bereid is geld te steken in onze toekomst.

Jongeren willen niet sterven aan het front voor een oorlog die niet in hun belang is. Het enige wat jongeren vragen is dat ze een toekomst kunnen opbouwen waar we zelf over gaan. Alleen de SP kan hen die toekomst bieden, omdat er een radicaal andere wereld voor nodig is. Een wereld waarin de economie in handen is van werkende mensen, die over grenzen met elkaar samenwerken om hun omstandigheden te verbeteren in plaats van elkaar uit te moorden. Een wereld waarin het belang van mensen boven dat van eindeloze winsten staat. Alleen díe wereld is het voor ons als jongeren waard om voor te vechten!

SP JONGEREN

‘MENSEN HOEVEN HUN LACH NIET LANGER TE VERBERGEN’

Op 16-jarige leeftijd liep Hans de Waard (27) spontaan het Groningse SP-pand binnen omdat hij gehoord had dat de SP-jongeren er hun wekelijkse avond hadden. Elf jaar later is hij voorzitter van de vierkoppige raadsfractie en voert hij de lijst aan bij de komende verkiezingen.

Als lijsttrekker in Groningen treedt je in de sporen van Jimmy Dijk. Hoe is dat?

‘Ik vind het een hele eer en ook spannend: er komt van alles op je af. Deze verkiezingen zijn wel anders dan de vorige: we hadden toen heel stevig oppositie gevoerd en Jimmy was daarvan hét gezicht. Hij was zonder meer het bekendste raadslid van Groningen. Nu hebben we vier jaar meebesturen achter de rug en kunnen we wijzen op wat we bereikt hebben. Maar aan Jimmy's bekendheid kan ik voorlopig nog niet tippen...’

Wat heeft dat meebesturen van de SP opgeleverd?

‘We hebben laten zien dat het ook anders kan: dat het werkt als de gemeente in haar relatie met de inwoners meer uitgaat van vertrouwen in plaats van wantrouwen. De mensen die afhankelijk zijn van voorzieningen zoals kwijschelding van belasting hebben dat echt gemerkt. En waar we heel trots op zijn is de vergoeding van tandarts-kosten voor mensen met een laag inkomen die onze wethouder Eelco Eikenaar ingevoerd heeft. Die regeling is erg populair en zorgt ervoor dat Groningers met weinig geld hun glimlach niet meer hoeven te verbergen.’

De inzet van jullie is dat je na maart doorgaat in het college van burgemeester en wethouders?

‘Inderdaad. We hebben in Groningen sinds 2022 een links college waarin we prettig samenwerken met de andere partijen. Als de mogelijkheid zich



voordoet willen we daar graag mee door gaan omdat er ook nog heel veel moet gebeuren. En dat zal echt niet beter lukken met een VVD of D66 in plaats van de SP in het bestuur.’

Waar denk je aan als je zegt dat er nog veel moet gebeuren?

‘Ook in Groningen is de wachttijd voor een sociale huurwoning veel te lang. Er moet meer betaalbaar gebouwd worden, vooral in het chiquere zuiden van de stad: de tweedeling tussen rijke en arme wijken zorgt voor veel problemen en moet aangepakt worden. Als het aan ons ligt gaat de gemeente een veel actiever grondbeleid voeren. En na het succes van de tandartskosten willen we net zo'n regeling voor de fysiotherapie, zodat mensen daar niet meer van af hoeven te zien omdat ze het geld niet hebben voor een dure aanvullende verzekering.’

Jullie hebben een uitgebreid en ambitieus verkiezingsprogramma. Hoe ga je zorgen dat je de stemmen krijgt om het uit kunnen voeren?

‘Door onze buurten in te gaan en veel mensen aan te spreken. We gaan bijvoorbeeld buurtinners organiseren waar mensen op laagdrempelige manier en onder genot van een warme maaltijd in gesprek kunnen over hun buurt en de gemeente. In de aanloop naar de campagne hebben we goed geanalyseerd wie onze doelgroepen zijn en hoe we die het beste kunnen aanspreken. Daarvoor gaan we bijvoorbeeld met verschillende flyers werken. We zien de afgelopen maanden een grote aanloop van jongeren en gaan ons ook speciaal op hen richten. We zijn heel actief op social media en met een paar spectaculaire acties gaan we ook nog voor extra aandacht zorgen.’

Nu over de persoon. Wat doe je naast het SP-werk?

‘Ik studeer geschiedenis en archeologie. En in de weinige tijd die overblijft naast studie en SP doe ik graag aan sport. Ik probeer twee keer per week een eind hard te lopen: heerlijk om je hoofd leeg te maken. En met vrienden doe ik aan Dungeons & Dragons, een fantasie rollenspel. Lekker je even in een andere wereld wanen.’

En wat deed jou besluiten binnen te lopen in het SP-pand?

‘Toen hadden net kabinet Rutte-2 dat met harde bezuinigingen op de sociale zekerheid kwam. Dat zorgde voor heel veel stress in ons gezin: mijn vader werkt in de sociale werkvoorziening en mijn moeder heeft een arbeidsongeschiktheids-uitkering. Ik ben me toen gaan verdiepen in de politiek en de partijen en kwam bij de SP uit.’

2003

AMERIKAANS IMPERIALISME



In maart 2003 viel de VS Irak binnen. Een Amerikaanse oorlog die werd gesteund door de Nederlandse regering. Dat was toen het kabinet Balkenende I, van CDA, VVD en LPF. De regering was echter gevallen en CDA en PvdA onderhandelden over een nieuwe regering. PvdA-leider Wouter Bos besloot uiteindelijk de oorlog te steunen. Uit het GroenLinks van Femke Halsema kwamen wisselende geluiden. Alleen de SP was van begin af aan helder en hard tegen deze Amerikaanse oorlog. De partij was actief in het organiseren van conferenties en demonstraties tegen deze ‘permanente oorlog’ van de Amerikanen sinds 9/11.

Binnen en buiten de Tweede Kamer werd het de SP kwalijk genomen dat de partij zich uitsprak tegen de oorlog en ook massaal mensen tegen de oorlog mobiliseerde. Tot in 2010 duidelijk werd dat de Amerikanen de bondgenoten hadden voorgelogen en ons land met bedrog in een illegale oorlog hadden gelokt – net als andere NAVO-bondgenoten. Onze geheime diensten hadden Balkenende en Bos laten zien dat de Amerikanen logen, maar die geloofden destijds toch liever die Amerikaanse leugens. Bondgenoten als ‘useful idiots’, of bruikbare idioten; de naïviteit van bijna alle andere partijen.

Duidelijk afstand nemen van het Amerikaanse imperialisme leidde ertoe dat het geluid van de SP herkenbaar was en de partij een betrouwbare plek voor mensen die wilden blijven nadenken, in plaats van kritiekloos de Amerikanen navolgen. Omdat president Bush destijds net zo goed de eigen belangen van de VS voorop stelde als Donald Trump dat nu steeds doet. De kritiek vanuit de media op de SP was groot, maar de steun vanuit de bevolking ook. In 2003 groeide het aantal leden snel en ook veel jonge mensen sloten zich dat jaar aan bij de SP. Datzelfde jaar startte ook formeel de SP-jongerenvereniging.

Toen de SP in 1972 begon waren de meeste leden nog erg jong. Dertig jaar later waren deze mensen een stuk ouder geworden. Na 2000 trok de SP opnieuw veel jonge mensen, onder meer door het verzet tegen het Amerikaanse imperialisme en tegen de Nederlandse betrokkenheid daarbij. In nogal wat afdelingen kwamen die jonge mensen in een al wat oudere afdeling. Veel jonge SP’ers wilden echter samen optrekken, nieuwe dingen bedenken, zichzelf anders scholen en op andere manieren acties voeren – vaak gedurfter dan de oudere SP’ers gewend waren. In 2003 werd dan ook ‘Rood’, jong in de SP, formeel opgericht.

De jongerenvereniging werd een plek waar jonge mensen zich konden ontwikkelen en konden experimenteren, waarmee ze ook afdelingen soms nieuwe energie konden geven. SP’ers als Ewout Irrgang, Nine Kooiman of Renske Leijten – en nog vele anderen – konden zichzelf hier vormen tot nieuwe socialisten. Jongeren worden ouder en Rood moest zich steeds vernieuwen. Dat kon leiden tot goede ideeën en nieuwe actievormen. Ook kon het uitdraaien op interne ruzies en ideologisch gedoe. Dat gebeurde in november 2021, toen ‘Rood’ werd opgeheven en jongeren in de SP zich opnieuw verenigden in ‘SP Jongeren’.

2003 was ook een jaar van verkiezingen, na de snelle val van Balkenende I. De SP stond aanvankelijk hoog in de peilingen, maar behield de negen zetels die de partij in 2002 had gehaald. De partij organiseerde politie-culturele bijeenkomsten, zoals in september Festival Tomaat. De SP ging verder met uitgebreid enquêteonderzoek, onder meer onder leraren in het VMBO (Het VMBO verdient beter). En natuurlijk werden door SP’ers acties gevoerd, in het bijzonder met mensen in de zorg. Zoals een grote actie tegen de verhoging van de zorgpremie en een meldpunt tegen de doorgeslagen bureaucratie in de zorg.



2004

ANTI-SP-PROPAGANDA

In 2004 zaten zowel de PvdA (42 zetels) en de SP (9 zetels) in de oppositie, tegen het kabinet Balkenende II (CDA, VVD, D66). Een situatie die op het eerste gezicht lijkt op die van nu. In plaats van de samenwerking op te zoeken, hield de PvdA toen juist afstand. Uitgangspunt van de fractie van Bos was dat de PvdA voorstellen van de SP zo weinig mogelijk steunde en heimelijk oppositie tegen de linkse concurrent voerde. Jan Marijnissen stelde voor om samen met de PvdA en GroenLinks (6 zetels) een alternatief op te stellen voor Balkenende II, maar zowel Wouter Bos als Femke Halsema hielden dit steeds af.

Vanaf het moment dat de partij in de jaren zeventig lokaal volksvertegenwoordigers leverde, gold in de SP het principe van de afdrachtregeling. Later gold dit ook voor Kamerleden. Elke SP’er is politiek actief, op allerlei verschillende manieren. Gekozen volksvertegenwoordigers krijgen daarvoor een flinke vergoeding. Met de afdracht investeren politici van de SP deze vergoedingen in de partij en krijgen ze een afgesproken bedrag terug – voor Kamerleden werd dit iets meer dan modaal. Een solidariteitsregeling die uniek is maar niet helemaal nieuw; de socialist Domela Nieuwenhuis was hier in 1888 mee begonnen.

Deze solidariteitsregeling is gebaseerd op het goede vertrouwen tussen de volksvertegenwoordigers en de partij en dat is in het verleden meermalen fout gelopen. Zoals in 2004 met Kamerlid Ali Lazrak, die zich financieel had verrijkt ten koste van de SP. Dat leidde in 2004 tot het royement van Lazrak door de partij. Voor de PvdA was dit aanleiding om heimelijk de strijd tegen de SP te beginnen, door de SP-solidariteitsregeling verdacht te maken. Daarbij kreeg de PvdA ook steun vanuit de wetenschap (Douwe Jan Elzinga) en in de media (de Volkskrant). Waarbij de regeling van de SP werd afgeschilderd als illegaal en slecht.

Nadat de PvdA in 2006 toetrad tot het kabinet Balkenende IV werden zelfs wetsvoorstellen gemaakt om de afdracht van de SP te verbieden – door toenmalig PvdA-minister Guusje Ter Horst. Dat ging gepaard met een mediastrategie, waarin de PvdA de SP telkens verdacht maakte en overheden opriep om niet meer aan de regeling van de SP mee te werken. Wat leidde tot allerlei leugens in de pers en tot onzekerheid bij gemeenten. Wetgeving werd misbruikt voor partijpolitiek. Uiteindelijk was het in 2011 de Raad van State die aangaf dat deze anti-SP-wetten niet konden en de regering besloot om ze in te trekken.

De steun onder de bevolking voor de SP bleef groeien. Dat bleek ook bij de verkiezingen voor het Europees parlement, waarbij de SP in juni 2004 groeide naar twee zetels. ‘Stuur je waakhond naar Brussel’, was de succesvolle leuze van de SP. Vlak voor de Europese verkiezingen hadden de leiders van de Europese landen – onder wie Balkenende – gekozen voor een nieuwe neoliberale Europese Grondwet. De SP pleitte voor een referendum en kondigde het ‘Comité Nee tegen deze Europese Grondwet’ aan. Een basis voor de enorme overwinning die de partij zou boeken bij het Nederlandse referendum van 2005.

Op rechts hebben partijen als VVD en CDA nieuwkomers altijd de ruimte gegeven om zich te bewijzen, zoals ze deden met de LPF en de PVV – partijen die zichzelf vervolgens onmogelijk maakten. Op links hebben PvdA en GroenLinks het echter niet aangedurfd om met de SP samen te werken. Mogelijk omdat de SP veel beter georganiseerd was en veel betere mensen had dan de nieuwkomers op rechts – en wel succesvol zou kunnen zijn. In aanloop naar het referendum over de Europese Grondwet groeiden SP en GroenLinks PvdA verder uit elkaar, omdat de laatste twee campagne voerden voor een neo-liberaal Europa.

